

ФІЛОСОФСЬКІ МОТИВИ У ПРОЗІ ІРЕН РОЗДОБУДЬКО

Юлія Михайлюк. Філософські мотиви у прозі Ірен Роздобудько.

У статті „Філософські мотиви у прозі Ірен Роздобудько” проаналізовано філософічність творів письменниці, розкрито погляди авторки на такі філософські категорії, як: життя, кохання, щастя, успіх, ностальгія за батьківщиною, місто як простір самотності й людської деградації, доведено, що творчість Ірен Роздобудько закорінена своїм філософським спрямуванням в українському менталітеті.

Ключові слова: Ірен Роздобудько, філософський мотив.

Юлія Михайлюк. Философские мотивы в прозе Ирен Роздобудько.

У статье „Философские мотивы в прозе Ирен Роздобудько” проанализированы философичность произведений писательницы, раскрыты взгляды автора на такие философские категории, как: жизнь, любовь, счастье, успех, ностальгия за родиной, город как пространство одиночества и человеческой деградации, доказано, что творчество Ирен Роздобудько своим философским направлением уходит в корни украинского менталитета.

Ключевые слова: Ирен Роздобудько, философские мотивы.

Yulia Mykhayliuk. Philosophical motives in Irene Rozdobud'ko's prose.

In the article „Philosophical reasons in prose of Irene Rozdobudko” are analysed philosophy of authoress's works, the looks of author are exposed to such philosophical categories, as: life, love, happiness, success, nostalgias after a motherland, city as space of loneliness and human degradation, is shown, that work of Irene Rozdobudko is artistic expression of philosophical Ukrainian mentality.

Key words: Irene Rozdobudko, philosophical reason.

Актуальність дослідження: Творчість Ірен Роздобудько давно привертає увагу дослідників й поціновувачів літератури, адже у прозовому космосі українського постмодерну її постать зберігає свій індивідуальний письменницький шарм. На сьогодні вже є ґрунтовні дослідження про прозу цієї письменниці Я. Головобородько, Ю. Джугастрянської, Н. Герасименко, А. Вегеш, Л. Горболіс та інших. У центрі уваги літературознавців опинилися філософія письменниці, особливості характеротворення, мова і стиль творів тощо. Утім не всі аспекти творчості І. Роздобудько знайшли належне висвітлення. Це стосується передусім мотивної організації художнього світу письменниці. Системного аналізу філософських мотивів на матеріалі художньої прози І. Роздобудько ще не було здійснено, де простежується цілий комплекс мотивів, для яких характерними є повторюваність, видозмінюваність та взаємозв'язок у багатьох творах.

Мета статті полягає у розкритті філософської спрямованості прози Ірен Роздобудько, здійсненні системного аналізу філософських мотивів у художній прозі авторки. Вивчення філософських мотивів у творчості І. Роздобудько допоможе виявити ще не розкриті грані її художнього світу і повніше осягнути творчий феномен української письменниці.

Новизна статті – у системному розгляді творів Ірен Роздобудько з метою з'ясування та аналізу чільних філософських мотивів її прози.

Результати дослідження допоможуть об'єктивніше оцінити місце письменниці в літературному процесі ХХІ століття. Уперше робиться спроба системного вивчення філософських мотивів на прикладі конкретного літературного матеріалу.

До вивчення мотиву у різні часи зверталось багато дослідників, які розглядали його „з функціональної, семантичної точки зору, говорили про нього то як про елемент сюжету, то як про тему твору, то як про принципово не означуване явище у тексті” [19, с. 5].

Уперше визначене в „Музичному словнику” С. де Броссара в 1703 р. і введене в літературний обіг Й. В. Гете в 1796-1797 рр., це поняття привернуло увагу багатьох дослідників. Великий внесок у теоретичну розробку категорії мотиву зробили О. Веселовський, Б. Томашевський, Б. Гаспаров, Б. Путілов, І. Силантьєв. Філософські мотиви досліджували А. Багнюк [2], В. Антофійчук [1] та інші.

У літературознавчій енциклопедії знаходимо визначення цього поняття: „Мотив – це стійкий формально-змістовий компонент художнього твору, усвідомлена причина творчості або

аналізу, зумовлена художніми та науковими потребами [9, с. 78] або ж „мотив – повторюваний та варіативний компонент літературних творів, який є комплексом почуттів та ідей або концентрує уявлення про явище, дію” [3, с. 301].

Мотивами можуть бути почуття, переживання, уявлення, думки, поняття, ідеї, інтереси, зорієнтовані на певну мету. Мотив як семантична одиниця тісно пов'язаний з тематикою літературного твору, однак тема – набагато ширше поняття, а мотиви фактично реалізують тему через певні складові. „Мотив визначає сюжетні колізії, динамізує їх, зумовлює розвиток подій. Разом з тим мотив організовує не тільки сюжет, а й усю структуру художнього твору. Тому, крім сюжетотвірної, мотив виконує структуротвірну функцію в художньому творі” [8, с. 5].

Типологія мотивів загалом виявляється наступним чином: за семантикою (філософські, соціально-історичні, екзистенціальні та ін.), за походженням (фольклорні, міфологічні, літературні та ін.), за засобами втілення (мотиви-ситуації, мотиви-дії, мотиви-образи, мотиви-символи, мотиви-мовлення, мотиви-кольори та ін.), за традицією (традиційні та нетрадиційні), за ступенем повторюваності (мотиви і лейтмотиви), за зв'язком із загальними напрямками, течіями, стилями (класицистичні, барокові, романтичні, імпресіоністичні, символістські, сюрреалістичні та ін.). „При цьому варто враховувати й те, що мотиви здебільшого не існують у „чистому” вигляді, вони можуть перехрещуватися, видозмінюватись, накладатися, поєднуватись, даючи нові мотивні утворення” [8, с. 5].

Ірен Роздобудько належить до найбільш успішних та оригінальних сучасних українських письменниць. Філософічність, інтелектуальність творчості авторки привертає до себе увагу глибокого мислячого читача. Її проза багата мотивами та образами, темами й проблемами, над якими людство замислюється впродовж усіх часів. Разом із тим ми не знаходимо у романах І. Роздобудько якоїсь надмірної закодованості, особливих хитросплетінь, нагромодження незрозумілостей і ребусів.

Ірен Роздобудько „не створює прототипів, не намагається „фотографувати” реальність, не прагне бути в контекстах – вона інтуїтивно узагальнює й дивується, коли називають конкретних людей, з якими відбувалися такі історії, як із героями її творів” [5, с. 52].

Мабуть, основний філософський мотив, а вірніше лейтмотив романістики Ірен Роздобудько, що простежується майже у всіх її творах, – це мотив буття й небуття та сенсу самого життя. Це наче відгомін шекспірівського „бути чи не бути”, проіснувати чи відбутися як особистість у цьому складному світі. Ірен Роздобудько не має сумнівів: здатність прожити гідно, чесно, жертвовно, дбаючи не лише про власний комфорт, але й про внесок кожного у скарбницю найвищих вселюдських цінностей є найкращою запорукою безсмертя людського духу. Головні герої романів письменниці ставлять перед собою одне і те ж запитання: „Що ж таке життя? І в чому його сенс?": „Що таке – насолоджуватися життям, раптом подумала я. Мати гроші? Смачно жерти? Пити, спати, вештатися по курортах, фотографуватись на тлі історичних краєвидів – фігня! Як на мене, це – скинути чоботи і стати босоніж на траву після лютої зими, пливати в морі, пірнати і знову пливати, шкірою всотуючи в себе сонце і воду... Жити між захватом і сумом. І бути відвертою і в тому, і в тому”. [10, с. 114]. Над таким філософським питанням не раз роздумувала пані Голка, головна героїня роману „Амулет Паскаля”. А Галина, одна з основних гостей дому мсьє Паскаля, звернулася до Голки так: „Якщо б ти спитала мене, в чому сенс життя, я б уникнула високих слів і відповіла б, що сенсу немає... Можливо, він у тому, щоби все життя шукати його з жорсткою умовою: ніколи не знайти. Адже все втрачає зміст і цінність, як тільки опиняється у твоїх руках!” [10, с. 107].

Еджідіо, романтичний герой роману „Він: Ранковий прибиральник. Вона: Шості двері”, який сенс свого життя пов'язував з широким плесом моря, зазначав: „Життя, як море, під час відпливу, – відкочує хвилі все далі й далі. І згодом ти завважуєш, що залишаєшся на березі один...” [11, с. 93].

Дещо прозаїчнішого погляду на життя дотримувалася Ада, героїня цього ж роману: „Сенс життя – в самому житті. У тому, що ти їси, спиш, дихаєш і заробляєш гроші. До речі, саме „заробляєш”, а не в самих грошах. На це я, мабуть, можу зробити тобі скидку – у самих грошах шукають сенс лише дурні...” [11, с. 260].

Випадкова знайома Мирослави Малько, головної героїні роману „Все, що я хотіла сьогодні”, вважає, що людське життя – це намісто шансів: „Кожній людині випадає двадцять один

шанс на день щось змінити або хоча б трошки зрушити в своєму житті... Власне, кожен наш день – це ланцюжок шансів. Якщо ти помічаєш і використовуєш перший – на нього відразу ж нанизується другий, третій. І все вибудовується в правильному порядку [12, с. 83].

Як бачимо, кожна людина по-своєму розуміє сенс життя, вибираючи для себе ті принципи та закони, які будуть для неї найбільш прийнятними та зрозумілими. Кожен будує свою схему життя і по-різному розуміє свою призначеність на землі, та головне – бути спроможним довести цінність свого життя, сутність і глибину сліду на землі.

А от в романі „Переформулювання” ми можемо натрапити і на авторську позицію самої Ірен Роздобудько: „Життя – взагалі мило. Спочатку запашне, „Полуничне”, а потім – жалюгідний обмилок сподівань, утрачених можливостей, надій, сил, розуму, здорового глузду, пам’яті... Мало хто витримує напруження, коли переходить межу своєї мрії... Просто живи своїм життям і не примірай чуже... Кожен на цій землі п’є свою чашу. І ніхто зі сторонніх не знає – не може знати! – що в неї налив Бог” [18, с. 209].

Не менш яскравим у романах Ірен Роздобудько виступає і філософський мотив кохання. В Україні філософія кохання має свої специфічні національні риси. У сформованому протягом століть етнічному емоційному психотипі українця величезну роль відіграє почуттєвість, переважає духовність над тілесністю. Тому в центрі уваги дослідників „українського кохання” завжди було серце.

Герої Ірен Роздобудько жадають збагнути таємницю кохання. Для них це і наближення до вічності, і насолода та страждання, і радість зустрічі та біль розлуки, і боротьба життя зі смертю. Воно – єдине мірило життя, „вічна таємниця”, котру герої романів письменниці прагнуть розгадати.

Анна-Марія, мовчазна, внутрішньо замкнена в собі жінка, яка, зазнавши так багато в житті розчарувань, не раз замислювалася над питанням „що таке кохання?": „І що таке взагалі – любов? Коли люди читають ті самі книжки, розчулюються від однієї і тієї ж мелодії, пам’ятають і люблять ті ж епізоди з фільмів, віддають перевагу театру, а не більярду, тверезості, а не сп’янінню?... І все це – не змовляючись?” [11, с. 226]. Може, головна героїня віднайде це тонке почуття кохання в образі ранкового прибиральника? Адже, не зазнавши щастя в шлюбі, Анна-Марія так прагне бути коханою...

Максим, герой роману „Останній діамант міледі”, страждаючи глибокою депресією без своєї коханої Жанни, пише у своєму творі наступні рядки: „Люблю – означає: йди, куди заманеться, роби, що хочеш. Не люблю: йди ось туди, принеси те-то й те-то, завтра буде ось так, у наступному році – інакше. Люблю – означає: завтра я помру. Слухай же, як шумить дощ під твоєю долонею!” [16, с. 35]. Палко закоханий Макс не вмів жити без Жанни, тому лише вона, кому він присвятив ці рядки, зможе вилікувати його від затьяжної психічної, душевної хвороби.

У романі „Гудзик” ми стикаємось із нерозділеним кохання. „Кохання – це боляче. Коли воно минає – залишається пам’ять тіла й вона унеможливує інші, нові стосунки... Нав’язувати комусь іншому свою волю, звички, смаки, комплекси, незадоволеність, настрої, спосіб життя – неприродно! Жадати від іншого покори, підпорядкування та максимальної відвертості – підступно! Якби я розуміла це раніше... [13, с. 207]. Такі гіркі роздуми Ліка виливає у листі до свого чоловіка Дениса, розчарувавшись у його солодкій брехні про любов.

„Нелюбов перетворює людину на прокаженого із дзвоником н шиї: його чути всюди, і його дзвін – знак розбігтися для решти. Адже любов такому нещасному потрібна як мета, до якої він мусить іти в повній самотності. Іти довго, безкінечно й ніколи не зупинятися” [13, с. 63]. Так роздумує про любов Денис, який переболівши більшу частину свого життя невзаємним коханням до Єлизавети, так і не міг збагнути, що справжня любов була біля нього так близько, проте він не зумів її зберегти – любов у образі рудоволосого янгола-Ліки. Сама психологічна деталь роману гудзик, на якому були зображені янголи, говорить про любов. За допомогою даного символу Ліка, залишивши на прощання єдиний гудзик в шафі, випромінює вічне кохання до Дениса: „Цей янгол тебе обожнює...” [13, с. 159]. Шкода, що Денис так пізно зрозумів важливість Ліки у своєму житті.

Роман „Зів’ялі квіти викидають” містить наступну сентенцію про любов як загальнолюдську цінність: „Життя без любові втрачає сенс, рушійну силу, добро, мораль, зміст. Можна прожити, не відаючи смаку буйабезу й нічого від того не втратити, якщо щовечора хочеш повертатися туди, де на тебе чекають” [14, с. 166]. Загалом у даному творі філософський мотив кохання нероздільно пов’язаний з образом жінки: „Жінка не може бути щасливою, якщо вона не любить. Але жінка, яку не кохають – це нуль і більш нічого! Молода вона чи стара – вона повинна

відчувати любов. Жінка, яку не люблять – пропаща жінка. Вона може спокійно померти” [14, с. 170]. Так говорила про жінок славнозвісна Коко Шанель.

Філософський зміст в поняття любов вміщує Ірен Роздобудько і в романі „Все, що я хотіла сьогодні”: Для того, аби любити, потрібно так мало. Буває, люди сходяться роками, починаючи з читання однієї книги, зустрічаються, говорять про різне, намагаються бути кращими, ніж є, а потім усе життя аналізують, ведуть безкінечні монодіалоги із самим собою – чому сталося так, а не інакше, і хто, потрусивши в долонях, складених „човником”, ці два камінці, викинув їх поруч?” [12, с. 144].

Отже, Ірен Роздобудько у художній прозі зображує кохання у різноманітні психологічних переживань: відображено мрію про затишок, жіноче тепло і спокій; кохання постає як марення і як „солодке забування” про реальність.

Вічний пошук людського щастя – це ще один філософський мотив прози Ірен Роздобудько. Ось як порівнює щастя Мирослава Малько, головна героїня роману „Все, що я хотіла сьогодні”: „Це як літній дощ – взявся нізвідки і пішов в нікуди. Це ніби над тобою пролетів ангел і зачепив твоє обличчя крилом” [12, с. 139]. А от сама Ірен Роздобудько в автобіографічному романі „Переформулюванні” доводить своїм читачам власну позицію стосовно щастя: „Люди нервують, божеволіють, втрачають здоровий глузд і гідність через свої невинні сподівання на неминуче щастя... Немає нічого гіршого за ці невинні сподівання. Вони – мов каменюки, що торохкотять всередині. Не дають дихати і рухатись. Чи не краще спокійно сказати собі: у мене цього ніколи не буде... І додати: проте, я маю багато чого іншого!” [18, с. 73]. Адже як зазначав великий український філософ Григорій Сковорода „Якщо хочеш бути щасливим, не шукай свого щастя за морями, ... не мандруй по єрусалимах”, воно не тільки поруч з нами, воно „всередині нас”: у кожному чистому серці, у кожній чесній душі, що живе за законами Божими і за велінням Божим.

Філософський мотив людської деградації, або ж мотив „викривлених дзеркал” також притаманний романістиці Ірен Роздобудько. „Тільки не стань такою, як ті дурнуваті лолітки з сьомого під’їзду, – це мерці, непотріб, який має змогу хіба начепити на себе діаманти та з ніг до голови облитися французькими парфумами... Ми з тобою – з іншого виміру, пам’ятай це” [15, с. 35]. Так повчала Віру, головну героїню психологічного трилеру „Мерці” її вірна подруга Саламандра, і це її повчання дівчина ввібрала в себе як цілюще лікарство.

Подібні переживання зачіпають і Голку з роману „Амулет Паскаля”. Її бентежить внутрішня людська деградація, і вона мучить себе подібними запитаннями: „Чому у людей, котрі стоять у черзі на маршрутках, такі потворні обличчя? Не у всіх, звичайно, але – у більшості. Тупі і потворні... В цілому – всі вони милі люди. Кожен хоче їсти. Але невже вони всі – створіння Божі? З такими-от обличчями?!... Скрізь – викривлені дзеркала. Як розбити їх?” [10, с. 122-123]. Це риторичне запитання. Шкода, що Голці одній не під силу розбити таку велику кількість викривлених дзеркал – вирішити глобальну проблему ХХІ століття.

У творі „Перейти темряву” спостерігаємо подібний мотив людської аморальності: „Ці „прості люди” завжди вірять, коли їм обіцяють дешеву ковбасу, робочі місця, квартири – увесь цей безкоштовний сир... За двадцять гривень на годину вони беруть участь у мітингах, за сто – можуть убити, зрадити, збрехати. І мати це чудове виправдання: „Ми – люди прості...” [17, с. 40].

Щодо філософського осмислення успіху, то і тут Ірен Роздобудько пропонує свої погляди: це коли життя вдалося. „Є певний матеріальний рівень, досягнувши якого починаєш розширювати навколо, помічаєш, що життя – досить симпатична штука, хоч і збіса скороминуща, і починаєш старанно ним насолоджуватися – кожною миттю” [6, с. 61]. І ще: „Успіх приходить тоді, коли ти готовий впустити його у своє життя; успіхом є те, що ти вважаєш таким” [6, с. 61]. Головне займатися тим, до чого лежить душа. Тільки праця, яка приносить щодня естетичне задоволення, робить кожного успішним і мотивує на здобуття ще більших вершин.

У романі Ірен Роздобудько „Ранковий прибиральник” простежується наступний філософський мотив – мотив ностальгії за Батьківщиною: „Мене, до речі, звать Михайлом (а не Майклом. – Л. Г.)”. [11, с. 5]. „Ця суттєва конкретизація з перших сторінок роману ідентифікує героя з Україною, попри його довготривале мешкання на чужині... Головний герой цього роману внутрішньо усвідомлює, що ім’я *Майкл* не вповні відповідає його сутності. Наголошуючи на імені *Михайло*, він знімає щодо себе будь-яку підозру в роздвоєнні й, отже, стає відкритим для діалогу” [5, с. 1]. Перебуваючи в острівній середземноморській країні, Михайло нарешті міг би бути задоволений

життям, але одна подія перевертає все його існування, збурує його досить одноманітне життя, викликаючи цілу низку подій – знахідка у одному з номерів книги Еріх-Марії Ремарка „Три товариші”, прочитану дуже давно в юності у тому ж самому виданні. Оповідач починає грати з власницею книжки в гру, намагаючись дізнатись, хто ж вона, ця невідома землячка. Чи зустрінуться ці двоє? Чи не зустрінуться? Можливо, це й не так важливо, адже вона дала йому шанс віднайти себе, своє Я. Вона „вдихнула” в його життя любов, і він повертається в Україну. До сказаного можна додати, що „Ранковий прибиральник” – це роман про повернення на Батьківщину та про складні „подорожі душею” (Н. Герасименко).

Мотив міста як простору самотності можемо спостерігати у автобіографічній повісті „Переформулювання”. „Героїні хочеться бути просто людиною, особистістю, індивідуумом, вона прагне самореалізації – звідси втеча з великого, але провінційного Донецька до Києва, такого ж великого й провінційного міста, яке, між тим, на правах столиці надає людині більше можливостей для реалізації творчого потенціалу” [7, с. 4]. Головна героїня згадує „повну безвихідь у провінційному містечку... Все життя було запрограмоване аж до пенсії: робота-дім-заміжжя-побут... Ти знаєш, що ніколи не зможеш мандрувати і бачити світ, читати те, що ти хочеш читати, бачити тих, кого ти хочеш бачити і, зрештою, довести, що ти – існуєш” [18, с. 51]. Зрозуміло, що їй важко реалізуватися не просто тому, що вона живе в маленькому місті, а мріє про велике. „Саме в цьому випадку самореалізація героїні, можлива лише завдяки визнанню її іншими представниками соціуму” [7, с. 5].

Дещо в іншому ракурсі мотив міста інтерпретується у романі „Перейти темряву”. Саме місто у творі вибудовується як урбаністичний простір зламаних жіночих доль: „мабуть, дівчина звідти втекла до „красивого” життя. Хіба мало таких у місті? Воно ковтає провінціалок, як Молох, і, мов безжальний вітряк, перемелює, пережовує й випльовує на Окружну дорогу, де вдень і вночі юрмляться повіі...” [17, с. 28]. Ірен Роздобудько недаремно відобразила актуальну проблему проституції, адже на сьогоднішній день вона є чи не найважливішою в сучасному суспільстві. „... Їх везуть бедуїни спекотними аравійськими пустелями, їх переправляють риболовецькими човнами на спекотні береги Турції та Ізраїлю, їх таємно проводять через кордони Нідерландів, Німеччини, Італії, Греції. Їх купують, продають, перепродають, поки вони мають „товарний вигляд”. А потім... вони назавжди лишаються лежати в чужій землі – як відпрацьований матеріал, як непотріб, викинутий на сміття власною країною...” [17, с. 73]. Ось що на сьогодні вартує людська особистість... Мабуть, це і хотіла підкреслити автор роману – Ірен Роздобудько.

Отже, Ірен Роздобудько — письменниця філософського складу світосприйняття. Філософічність її творів виявляється не на рівні теоретизування, а є властивістю світовідчуження та світобачення авторки. Проза Ірен Роздобудько — це відкриття, точніше — постійне відкривання. Романи письменниці демонструють уроки розумної гармонії, розумної поведінки у світі, повному суперечностей та боротьби. Її твори виховують внутрішню свободу і дають читачам зрозуміти, що людина – це всього лише піщинка у просторах світобудови. Проникаючи у таємниці людської душі, Ірен Роздобудько майстерно зображує вічний конфлікт духовного і матеріального, мрії та дійсності, гармонії та дисгармонії, життя і смерті, а також глобальну причину трагедії сучасної людини, яку письменниця вбачає у підміні духовного тілесним. Філософія Ірен Роздобудько – це органічний зв’язок письменниці із навколишнім світом, де на рівні тіла верховодять почуття та емоції, а на рівні духу владарює мудрість, приходить усвідомлення того, що життя тим прекрасне, що воно – тільки момент вічності.

Література

1. Антофійчук В. Філософські начала поезії Миколи Бажана: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.01.01 / В. Антофійчук. – Одеса. – 1989. – 18 с.
2. Багнюк А. Філософські мотиви творчості Бориса Харчука [Електронний ресурс] / А. Багнюк. – Режим доступу : <http://www.ukrlit.vn.ua>
3. Гаспаров Б. Литературные лейтмотивы. Очерки по русской литературе XX века. / Гаспаров Б.М. – М. : Наука, 1993. – 304 с.
4. Герасименко Н. Особливості творчої манери Ірен Роздобудько / Н. Герасименко // Роздобудько І. Переформулювання. – К. : Нора-друк, 2007. – С. 231–238.

5. Горболіс Л. „Ранковий прибиральник” Ірен Роздобудько – роман про повернення в Україну / Л. Горболіс // Слово і час. – 2011. – № 1. – С. 52–58.
6. Джугастрянська Ю. Ірен Роздобудько: коли-жінка – поет... : [про укр. поетесу І. Роздобудько] / Ю. Джугастрянська // Дивослово. – 2009. – № 1. – С. 59–61.
7. Журавська О. Місто як простір самотності: гендерний вимір / О. В. Журавська // Актуальні проблеми слов'янської філології. Серія : Лінгвістика і літературознавство : міжвуз. зб. наук. ст. – 2009. – Вип. XXII. – С. 295–302.
8. Кушнірова Т. Система мотивів у художній прозі Андрія Платонова: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.01.02 / Т. В. Кушнірова, 2005. – 15 с.
9. Літературознавча енциклопедія : У двох томах. Т. 2 / Авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. – К. : Академія, 2007. – 608 с.
10. Роздобудько І. Амулет Паскаля : роман / Ірен Роздобудько. – Х. : Фоліо, 2011. – 189 с.
11. Роздобудько І. Він: Ранковий прибиральник. Вона: Шості двері: романи / Ірен Роздобудько. – К. : Нора-Друк, 2005. – 310 с.
12. Роздобудько І. Все, що я хотіла сьогодні... / Ірен Роздобудько. – Х. : Фоліо, 2008. – 154 с.
13. Роздобудько І. Гудзик: Психологічна драма / Ірен Роздобудько. – Х. : Фоліо, 2007. – 222 с.
14. Роздобудько І. Зів'ялі квіти викидають : роман / Ірен Роздобудько. – К. : Нора-Друк, 2006. – 203 с.
15. Роздобудько І. Мерці : роман / Ірен Роздобудько. – Львів : Кальварія, 2001. – 209 с.
16. Роздобудько І. Останній діамант міледі : Авантюрний роман / Ірен Роздобудько. – Х. : Фоліо, 2006. – 222 с.
17. Роздобудько І. Перейти темряву / Ірен Роздобудько. – Х. : Фоліо, 2011. – 155 с.
18. Роздобудько І. Переформулювання / Ірен Роздобудько. – К. : Нора-Друк, 2007. – 240 с.
19. Тимченко А. Структура мотиву: до питання теоретичного осмислення / Антоніна Тимченко // Літературознавчі обрії. Праці молодих учених. Випуск 17 ; [наук. ред. М. М. Сулима, відп. ред. Л. С. Бербець]. – К. : Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, 2010. – 210 с.